

MARIÁNSKÝ SLOUP

Vedle farního kostela byl na počátku 18. století postaven Mariánský sloup jako poděkování za odvrácení morové nákazy a jako ochrana proti ní. Na stupňovité podnoži jsou v rozích umístěny sochy světců – sv. Rocha, sv. Jana Nepomuckého a sv. Jana Sarkandra. Uprostřed je potom vztýčen sloup, na jehož hlavičce je umístěna socha Panny Marie. Sarkander má na sobě kleriku, pravou ruku má položenou na srdci a v levé ruce drží knihu, svůj pohled směřuje k farnímu kostelu. Jeho socha zde byla vztýčena skoro 150 let před jeho blahoslavením, což dokládá živou sarkandrovskou úctu už v 18. století.

KOSTEL SV. ANNY

Filiální kostel stojí poblíž holešovského zámku. Původně zde stával bratrský sbor vystavěný tehdejší vrchností. V r. 1615 povolal jezuité do Holešova majitel panství Ladislav Popel ml. z Lobkovic. Jezuité kostel upravili pro katolickou bohoslužbu a zasvětili sv. Anně. V květnu 1616 přijel kardinál František z Dietrichštejna do Holešova, aby kostel vysvětil, a při této příležitosti uvedl osobně Sarkandra holešovským farářem. Jan Sarkander v tomto kostele sloužil také pobožnosti. Pozdější majitel panství František Antonín z Rottalu nechal v letech 1742-1748 kostel přestavět a předal jej do užívání kněžím řádu trinitářů. Ve vnitřní výzdobě byli upřednostněni svatí tohoto řádu, a proto památky na působení sv. Jana Sarkandra z jeho interiéru vymizely.

ZÁMECKÁ KAPLE

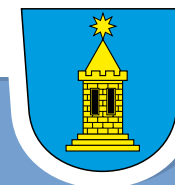
Zámecká kaple Panny Marie byla vybudována holešovským hrabětem Františkem Antonínem z Rottalu, velkým Sarkandrovým ctitelům a obdivovatelem. Kromě oltářního obrazu (novodobého, původní je ztracen) je kaple vyzdobena dvěma sochami. Představují dva české mučedníky, kteří neporušili zpovědní tajemství – sv. Jana Nepomuckého a sv. Jana Sarkandra. Umístění těchto dvou martyrů proti sobě zdůrazňuje význam holešovského svatého – v době obrovské úcty a popularity sv. Jana Nepomuckého v českých zemích nechal holešovský pán vedle něj postavit mučedníka se stejným osudem, který v té době ještě nebyl beatifikován.

*Text: Mgr. Radka Procházková
Foto: Mgr. Rudolf Seifert, Jana Rohanová, DiS.
Grafická úprava: BcA. Cyril Gaja
Vydalo město Holešov, tisk TYPOSERVIS Holešov, 2016*

SVATÝ JAN SARKANDER

Město Holešov, Masarykova 628, 573 521 111
mesto@holesov.cz, www.holesov.cz

Městské kulturní středisko, nám. F. X. Richtera 190, 571 160 880
info@mks-holesov.cz, www.holesov.info

Městské informační centrum, nám. F. X. Richtera, 571 160 890
573 395 344, mico@mks-holesov.cz, www.mico.holesov.info

Římskokatolická farnost Holešov, nám. Dr. E. Beneše 40
739 246 037, faholesov@ado.cz, www.farnostholesov.cz
www.cirkevni-pamatky-holesova.webnode.cz

Hledejte další informace na webu města
www.holesov.cz

Moravský svatý, jehož život, kněžské působení a mučednická smrt jsou svázány s Holešovem, se narodil ve slezském (nyní polském) Skočově (Skoczów) v roce 1576. Jako mimořádně nadaný student teologie se připravoval na kněžskou dráhu v Olomouci, Praze a Štýrském Hradci, kde získal doktorát teologie.

Po působení na několika farnostech (Uničov, Charváty, Zdounky, Boskovice) byl povolán v roce 1616 holešovským pánem Ladislavem Popelcem mladším z Lobkovic do Holešova. Zde probíhala od roku 1615 Lobkovicem nařízená rekatolizace převážně luteránského a českobratrského obyvatelstva a Jan Sarkander měl spolu s jezuiti, které holešovský pán do města rovněž povolal, jako zapálený a mimořádně schopný kněz, pomoci v této činnosti. **Byl ustanoven holešovským farářem** a uveden na faru, která se tehdy nacházela na stejném místě jako nyní (nám. Dr. E. Beneše č. p. 40). Jezuité, kteří do té doby na faře působili, se přesunuli do areálu bývalého bratrského sboru ke kostelu sv. Anny (nám. Sv. Anny č. p. 180).

Přes ochranu holešovského pána byl Jan Sarkander vystaven útokům sousedních nekatolických šlechticů, do velkých sporů se dostal hlavně s majitelem panství Bystřice pod Hostýnem Václavem Bítovským z Bítova. Po propuknutí stavovského povstání na Moravě byl holešovský pán, do té doby zemský moravský hejtman, sesazen a internován v Brně a noví moravští nekatoličtí představitelé zaměřili svou pozornost mimo jiné i na Jana Sarkandra, který byl Lobkovicovým osobním zpovědníkem.

Sarkander se oprávněně cítil v Holešově ohrožen a jeho přátelé mu poradili, aby z Moravy, než se situace uklidní, odešel. Vydal se tedy na jaře 1619 na pouť do kláštera Jasná Hora v Čenstochově v polském Slezsku a odtud do Krakova. V listopadu 1619 se však do Holešova vrátil. Ve stejné době probíhalo jednání mezi zástupci rakouského císaře, vedenými pasovským biskupem a polským králem, o vojenské pomoci proti povstalým nekatolickým stavům. Do Polska odjelo poselstvo, vedené hrabětem Michalem z Althanu, do jehož činnosti ale nebyl Jan Sarkander nijak zapleten, jak se podařilo prokázat nedávnými výzkumy. V únoru 1620 skutečně na Moravu **vtrhlo polské kozácké vojsko**, tzv. Lisovčici. Ti při svém postupu dobývali a vypalovali řadu moravských měst a vsí.

Dne 5. února vypálili Bystřičtí pod Hostýnem a **6. února ráno se ocitli před Holešovem**. Tehdy jim vyšel vstříc Jan Sarkander s monstancí a věřícími, ke kterým se přidal i zámecký kaplan Samuel Tuček. Lisovčici se před Nejsvětější

svátostí poklonili, společně zazpívali několik mariánských písní a **Holešov se vyhnuli**. Tentýž den pak udeřili na Kvasice a Napajedla. Holešov byl sice zachráněn, ale tento čin se místo vděčnosti stal důvodem k podezření moravského zemského direktoria, že jeho ušetření je odměnou Ladislavu Popelu z Lobkovic a Janu Sarkandrovi za sjednání polského útoku na Moravu, což nebyla pravda.

Nejvyšší moravský sudí Václav Bítovský z Bítova pozval do Brna k soudu všechny kněze z okolí Holešova, včetně Jana Sarkandra, který vytušil, že se jedná hlavně o něho, a rozhodl se jinak. Nejprve se skrýval v Holešově a pak odešel do Tovačova, který patřil manželce Lobkovic. Nakonec byl **vypátrán, zajat a odvezen do Olomouce**.

V Olomouci byl mezi 13. a 18. únorem 1620 vyslýchán soudním tribunálem celkem čtyřikrát. Výsledky se konaly v městském vězení (na místě dnešní Sarkandrovky kaple na rohu ulic Mahlerovy a Na Hradě). Byl podroben třikrát tortuře (tj. útrpnému právu) a dotazován na svůj podíl při pozvání polského vojska

do země, na jednání, které měl vést v Polsku a na věci, které mu svěřil Ladislav z Lobkovic při zpovědi. Jan Sarkander odmítl všechna obvinění a jako kněz **odepřel prozradit zpovědní tajemství**.

Při posledním výslechu nařídili opilí soudcové přivázat Jana na skřípec (dodnes dochovaný v kapli) a pálit ho svícemi na bocích, aby prozradil zpovědní tajemství. Mučení trvalo asi tři hodiny a Jan při něm neustále vzýval Ježíše, Pannu Marii a sv. Annu. Po mučení měl boky tak spálené, že mu byly vidět vnitřnosti. Následující čtyři týdny strávil ve vězení a navzdory všem nepřestávajícím bolestem nezapomínal na modlitbu breviáře. Listy musel obracet vlastním jazykem, protože ruce a prsty měl znehýbněné mučením. Jan Sarkander zemřel po nesmírném utrpení **jako morální vítěz 17. března 1620 ve věku 43 let**. Zpráva o jeho hrozné smrti se rozšířila po celé zemi. Věřící lid ho začal uctívat jako mučedníka za víru a věrnost zpovědnímu tajemství. Vzývali ho také jako nebeského ochránce a to nejen na Moravě, ale i v Polsku a v Čechách. Oblíbenost a úcta byla dokazována řadou literárních děl, četnými sochami či vyobrazeními a v neposlední řadě se jeho příjmení objevovalo často jako křestní či birmovací jméno.

Beatifikace, při níž 6. května 1860 papež Pius IX. prohlásil Jana Sarkandra za blahoslaveného, proběhla v Římě. Svatý otec Jan Pavel II. jej potom **svatořečil 21. května 1995 v Olomouci**.

ZNAK HOLEŠOVSKÉ FARNOSTI A DĚKANÁTU

Hlavním ochráncem holešovské farnosti a celého děkanátu je právě sv. Jan Sarkander. Jeho symboliku můžeme spatřit na obou erbech. **Ve znaku děkanství** je Sarkander připomenut těšínskou orlicí, vzhledem ke svému původu. Lilie a růže jsou odrazem jeho posledních slov před smrtí, kdy prosil o přímlyvu Ježíše, Pannu Marii a sv. Annu.

Ve znaku farnosti jsou dále po obou stranách věže dvě palmové ratolety jako symboly Sarkandrovky mučednické smrti a ve spodní části klíč jako symbol uzamčení zpovědního tajemství.

FARNÍ BUDOVA

První zmínka pochází z r. 1322. Z archivních materiálů je zřejmé, že Jan Sarkander zde žil v letech 1616-1620. Farní budova byla přestavěna do dnešní podoby v letech 1815-1816. Zde je uloženo několik obrazů znázorňujících Jana Sarkandra - při modlitbě, mučení, umírání apod.

KOSTEL NANEBEVZETÍ PANNY MARIE

Farní kostel je centrem úcty ke sv. Janu Sarkandrovi. Kostelík, ve kterém působil Sarkander jako farář, byl kolem r. 1708 přestavěn do současné podoby. Později byla dokončena vnitřní výzdoba a kostel byl vysvěcen v r. 1735. Sv. Jana Sarkandra si zde připomeneme hned na třech místech. Nejprve můžeme vidět jeho **sochu zasazenou do průčelí chrámu** napravo od hlavního vstupu. Dále je Sarkandrovi zasvěcen **jeden z oltářů** umístěný v levé boční lodi. Na oltářním obraze je zobrazen, jak sedí na židli a modlí se breviář. Obraz namaloval Gustav Kautzner v r. 1860. V pozlaceném relikviáři na oltáři je uchovávána v prosklené schránce část jeho ostatků, přesněji dva krční obratle a úlomek levé loketní kosti. V posledním případě nám Sarkandra připomíná **korouhev** umístěná v interiéru kostela. Okolo 6. května se ve farním kostele koná sarkandrovská pouť spojená s oslavami tohoto holešovského svatého.

